

IN MEMORIAM

RAIDL SÁNDOR festőművész május 19-én meghalt Budapesten, ahol legutoljára hét év előtt állított ki tájképeket, mert főképp ilyeneket festett olaj- és akvarell-technikával. *Raidl* Sopronban született 1859 február 27-én, művészeti tanulmányait 1880-ban kezdte a Mintarajiskola és rajztanárképzőben. Az ott kapott oklevél alapján évtizedeken át rajztanár is volt Brassóban. A világháború után nyugalomba vonult és művészi munkásságát Budapesten folytatta. Tájképeivel nem kereste a nyilvánosságot, csak nagyrítkán állított ki. Számos képe brassói magántulajdonba került.

PESKE GÉZA. Művészeti életünkől régóta kikapcsolódva élte öregkora napjait Bodajkon *Peske Géza* festőművész, ahol május 19-én örök pihenőre tért. Neve egykor a legismertebbek közé tartozott, műveit nemcsak a magyar, hanem a német és angol lapok is szaporán reprodukálták, azonkívül fényképben és színes reprodukcióban is szétlében el voltak terjedve, képeinek túlnyomórészt a londoni Wallis és a newyorki Kerner műkereskedő-cégek vásárolták meg és terjesztették, úgy, hogy neve ismertté vált a tengeren túl is. Népszerűvé lett azokkal a gyermekéletről vett festményeivel, amelyek magva egy-egy józú ötlet vagy humoros jelemt volt, amikhez Dunántúl, testvéreinek látogatása alkalmával a falusi béresek és a pusztai népe gyermekeinek tanulmányozásából merítette a motívumokat. Mindezeket a Münchenben szerzett festési tanulságok értelmében, a Piloty-tanítványok realizitikus előadásában alakította képekké, különös gondot fordítva a kompozíció gazdag csendéleti kezelésére. A kézzelfogható valóságot igyekezett megragadni a formálásban, a hatást pedig lokális színekre építette, ebben nem tért el a müncheni korstílustól. Sajátságos és széleskörben méltányolt különös kedvességet juttatott

ilyfajta műveire a meleg kedély, a nyájas humor, valamely megnyerő optimizmus, ami egyébként mint embert is jellemezte. Jóindulatú, szerény, mindenkiel szemben előzékeny, csöndesen és szorgalmasan munkálkodó férfiú volt, akit mindenki megszeretett, aki vele megismerkedett. A művészeti harcok idegenek voltak neki s idegenné vált neki az egész újabb művészet is, amelynek hatása egy percre sem térítette el fiatalkorában megszerzett stílusától. Otthagya Budapestet és a felsérmegei Bodajkra költözött, ahol már előtte jó barátja, Spányi Béla is letelepedett s mint ez, ő is egy ideig odaváló tájképmotívumokat festgetett. Kiállításra azonban évek sora óta nem küldött semmit, holott a 80–90-es években egyik típusos résztvevője volt a Múcsarnok tárlatainak. Ugyanolyan szaporán szerepelt a müncheni Glaspalastban is.

Peske Géza a nyitrai megyei Kelecsényben született 1859 január 22-én. Atyja ott Erdődy Ferenc gróf gazdatiszje volt. Középiszkoláit Nagyszombatban, atyja halála után Pozsonyban és Pécsen végezte s már tanulókorában sokat rajzolt. Legidősebb bátyja anyagi támogatásával 1876-ban Münchenbe utazott s két éven át *Benczur* Gyulának, öt éven át *Ludwig Löffitz*nek volt tanítványa az akadémián, közben a magyar kormánytól ismételen ösztöndíjat kapott. Első művét a „Víg látogatók”-at 1883-ban állította ki Münchenben, ezt egy amerikai vette meg. Még 1894 előtt, amikor Budapestre telepedett, *Luitpold* hercegregens megvásárolta „Házi aristom” című munkáját. Budapestten a király 1897-ben megszerezte „Baromfiudvarban” című festményét. Képvisele van a Szépművészeti Múzeumban is. Azonkívül, hogy gyermek-életképeivel szorgalmasan résztvevett a Múcsarnok kiállításain, néhány képmást is festett (*Schopfer* György roznyói, *Rimély* Károly beszercebányai püspök, *Benedek* Ferenc jászói prépost).

MŰVÉSZETI ÉLET ÉS IRODALOM

BÍRÓ JÓZSEF: A KOLOZSVÁRI BÁNFFY-PALOTA ÉS TERVEZŐ MESTERE, JOHANN EBERHARD BLAUMAN. Kolozsvár 1933. (5 képpel). Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadásában megjelenő Erdélyi Tudományos Füzetek 63. száma igen érdekes adatokat hoz Kolozsvár XVIII. századi művészettörténetéhez. A Főtéren álló Bánffy-ház későbarokk, palotaépítészetünknek szellemes egyéni ötletekben loggazdagabb alkotásai közé tartozik. Az egyemeletes,

magas mansard-tetős főhomlokzatnak a szélesen kidülledő, hétszlopos, fedett erkély festői s egyben előkelő jelleggel ad. A tágas udvar komoly, ünnepléses loggiái harmonikus arányakkal ragadnak meg s ez a meghiggadás folytatódik a hátsó homlokzaton, mely már az ú. n. copf-stílus szemléiben fogant.

Kelemen Lajos, a kolozsvári egyetemi könyvtár levéltárnoka, Erdély multjának egyik legalaposabb ismerője, találta meg azt